

въ кое время они тако нареклися, молчащей исторіи совѣмъ невѣдомо: сіе обаче извѣстно есть, яко имя ихъ прежде неже Авари въ Европѣ появились ся, латинскимъ писателямъ вѣдому было еще при великомъ *Теодосіи* около л. г. 393. въ которое по описанію Магнорубінову стр. 289. разбили онѣ Болгары и взяли отъ рукъ ихъ градъ Сирмію.“ (§. 4. р. 406).

Ето най-сетиѣ какъ тълкува напнятъ *Паиси* името *българинъ*, като описва прѣдварително разселеніето на разнитѣ славянски родове (*Теодоровъ*, Треть, р. 35):

„У московская земля има некая страна, зовется Скандавія. Како ся разсѣяли исперво оны, що были на оная страна, звали ги Скандалине. Оны Скандалини по много лѣта и врѣмена, когда ся умножили на оная земля, дигнали ся отъ оная земля къ западу и нашли тамо земля по край Окианъ-море. Називася оно море Болтское и Помариское. И населилися тамо по край Брандибура оны Скандалине, и по то имя Скандалине постѣ нарекли оны родъ Славяне и до днесѣ. Они що остави тамо, зовутся Славяны. Крести ги Святы Кирілъ и Месодій, и поради нихъ нарекли наши книги и весь родъ и языкъ Словѣнски родъ. Оны най-право и най-чисто бесѣдаютъ словѣнски языкъ и много речи подобни на болгарски речи бесѣдять; но сега держать римска вѣра и вси воинствуютъ Кесареви Немскому. Обратили ихъ римляны подъ власть и вѣру папину. Тыя словенѣ единъ родъ и языкъ со Болгари. Когда ся населили по оная земля, край Немци и Брандибуръ, по некое врѣмя востали отъ нихъ много народъ и поишли паки во землю Московскую; но Москвляне и Русы не пускали ихъ в землю ихну. И было война и брань велика. Ту одолели на брани и влезли паки в ону землю, и населили ся по край великія реки Волги, коя течеть отъ южна страна на северъ презъ московская держава и входить въ окианъ море; *по ради тая рѣка Волга нареклися Болгари-Славяне и до днесѣ.*“ „Греки називали ихъ Вѣлгари или Вѣргари, за що неимѣють..... буки, но веде пишуть въ место буки и кажутъ Воргари, а не Болгари.“ (р. 34. 35.).

Многобройни сж, както прѣправитѣ, така и отраженията на Паисиевата исторія. За това и етимологията на *българинъ* отъ *Волга* е една отъ най-популярнитѣ въ нашата по-стара учебна и исторична книжнина. Ср. напр. *Фотиновъ*, Любословіе. проб. брой 32: „и онѣ, които живѣеха тога тамо около Волгата рѣка нарекоха се *Болгари*“. Пв. „Сокращена болгарска исторія“, р. 88: „кои-то же беха по край Волга, Волгаре, или Болгаре и пр.“ Ние я намираме дору въ първитѣ български поетически опити, напр. въ „*Плутарха Херонеа*“, стр. 44:

Въ рыданіе племето ми бѣдно споминайте!

Кое точно произхожда отъ Болгаріята

Името си що придоби отъ Волга рѣката.

Обаче покрай нея циркулира и друга една, произхождѣ на която не е точно извѣстенъ, но отчасти указва на нѣкой старъ изворъ, може-би гръцки? (Сравни по-горѣ етимологията на Генесия). Именно въ нѣкои руски хронографи отъ XVII. вѣкъ се срѣща, че българитѣ сж